

Naturavdelningen/Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Verksamhetsrapport/information Kosterhavets NP, september 2022.

Här följer en redovisning av genomförda, pågående och planerade aktiviteter i Kosterhavet som information till Kosterhavsdelegationen sammanställt av Funktionen för Kosterhavet. Rapporten innehåller inte allt men troligen de viktigaste aktiviteterna.

Skötselåtgärder

Restaurering av koraller

Vi har fått medel från EU:s miljöfond LIFE och Havs- och vattenmyndigheten till ett projekt som vi kallar LIFE *Lophelia*. Det handlar om restaurering av kallvattenkorallrev på sex platser inom Natura 2000-området Kosterfjorden-Väderöfjorden. Projektet startade hösten 2019 och kommer att pågå fram till och med 2025, och sker i samarbete med Göteborgs universitet, Tjärnö marina laboratorium.

Vi ska tillverka och placera ut konstgjorda revstrukturer i havet så att korallernas larver får något att sätta sig på. De behöver hårda ytor som sticker upp från havsbotten för att trivas. Idag återfinns endast två små områden av levande korall, ett vid Säcken och ett vid Väderöarna. Korallrev är mycket artrika miljöer.

I projektet pågår nu en metodutveckling där vi testar material och utformning av konstgjorda revstrukturer för att optimera kontakt och fastsättning av ögonkorall-larver. Detta sker främst i laboriemiljö, men även i fält. Samtidigt undersöker vi miljöförhållandena på de olika platserna och har gjort en noggrann kartläggning av bottenarna med sonar. Olika instrument är nu placerade på de aktuella bottenarna och SLU har uppdrag att undersöka biodiversiteten på dessa platser, rapport kommer i slutet av 2022. Vi har nyligen lämnat in en omfattande halvtidsrapport till EU, som kommer ligga till grund för nästa utbetalning av medel.

Projektet har uppmärksammats mycket i media det senaste året, bland annat i GP, DN och SVT Västnytt, Rapport, Deep Sea Reporter, Naturmorgon och UR Samtiden, vilket vi tycker är kul. Vi håller även på att göra en film om projektet, som kommer att visas på bland annat naturum. Läs mer om vad som händer i projektet på www.lifelophelia.se

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Ytterligare fiskebegränsning i redan trålskyddade områden

Från 15 oktober-2021 är allt fiske förbjudet i tio av de redan trålskyddade områdena i Koster-Väderöfjorden (undantaget är Hällsöflaket). Syftet är att skydda faunan på bottnarna. I flera av områdena finns det kallvattenkoraller eller rester av korall, men även annan värdefull fauna. Passiva redskap, till exempel burar som fiskas i länkar men också handredskap kan skada på olika sätt. Dialog om dessa regelförändringar har skett inom Samförvaltningen med berörda fiskare.

Restaurering av ålgräsängar

I uppföljningen av ålgräs som vi genomförde 2018 upptäcktes att två ålgräsängar hade försvunnit väster om Sydkoster, vid Långevik och Tångudden. Sommaren 2020 satsade vi därför på en större restaurering på dessa platser. Totalt restaureras 8 000 kvadratmeter ålgräs. Skotten togs från en närliggande och livskraftig ålgräsäng och planteras sedan av dykare. Planteringen såg mycket bra ut i juli 2020 när allt var klart, men vid en uppföljning i oktober såg tyvärr mycket ut att ha dött. Uppföljning har skett även 2021 men tyvärr verkar bara ca 25 % av ålgrässkotten ha överlevt vid Långevik, och de flesta skott vid Tångudden är borta. Forskare från Göteborgs universitet gjorde en del försök under sommaren 2021 för att ta reda på varför skotten inte överlevt. Man har bland annat tittat på näringstillgång, sedimentet, drivande algmattor och krabbskador. Resultaten tyder på störningar och bete från krabbor och havsborstmaskar och olika påväxtorganismer som de främsta orsakerna till de stora förlusterna på båda platserna. Uppföljningen och forskningen kommer att fortsätta och förhoppningen är att en del ålgräsrötter har överlevt så att vi kan återfå ålgräsängarna.

Kommer söka externa medel för ytterligare insatser.

Strandstädning 2022

Årets strandstädning avslutades några dagar före midsommar, återigen har Trossö naturvårdsuppdrag haft uppdraget. De börjar alltid på holmarna med

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

fågelskydd för att hinna städa innan fågelskyddet träder i kraft. Årets strandstädarskräp var större och mindre bitar av plastpåsar, mycket tunna plastpåsar för hushållssopor. På Käbblingarna hittade man en stor flytbrygga med söndrig frigolit som bärgades till land. Dessutom fann man en behållare märkt med varning för radioaktivitet. Räddningstjänsten ryckte ut och tog hand om både behållare och personal, så att ingen kom till skada. Strandstädarna har också hittat många döda fåglar, bland gruppen alkor, sillgrisslor, tordmular och lunnefåglar. Förutom strandskräp fick de i uppdrag att plocka oljeklumpar på stränderna som troligen kom från överbunkringen i närheten av Vinga i mitten av april. Arbetet med oljesaneringen har fakturerats Strömstads kommun som i sin tur kommer att begära ersättning från MSB.

Fortsatt gäller att inte plocka skräp på Ängklåvebukten på Saltö, där 100 meter av denna strand är en referensstrand en sk. OSPAR-strand. Där räknar man antal och typ av skräp tre gånger per år. Stranden ingår i ett nätverk av stränder runt vår kust och det är Håll Sverige Rent som har detta uppdrag från Havs- och vattenmyndigheten. På stranden samt vid Entré Saltö finns en tydlig skylt om detta. Kompletterande bortforsling av träavfall kommer att ske under hösten på Saltö, främst Ängklåvebukten samt ett par byggda vindskydd uppförda av allmänheten.

EU Life RestoRED

Projektet är igång med åtgärder på Nästången, Sydkoster, och snart även på öarna Ramsökälven och Bissen. Syftet med projektet är att restaurera hävdberoende naturtyper i Natura 2000-områden. Projektet har ett fokus på åtgärder för pollinatörer och pågår till 2027. Länsstyrelsen i Östergötland håller ihop detta projekt. Många länsstyrelser med stor spridning i hela Sverige är med, bland andra Västra Götaland. Läs gärna mer här: [Startsida - LIFE restoRED](#)
En samling med alla berörda handläggare i landet genomfördes i september på Kosteröarna.

Djurhållning

Trots ännu en torr sommar på Kosteröarna har betet fungerat bra. Inga incidenter med hundar eller människor även om det i år var betydligt fler besökare under högsäsongen. På Saltö har även i år kor betat i hagarna. På Kockholmen har fåren trivts och är uppskattade av besökarna. Flera

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

stängslingar gjordes under våren och försommaren. Nu påbörjas en nystängsling och ett byte vid Basteviken på Nordkoster.

Kosteröarna

Trossö naturvårdsuppdrag (entreprenör i ramavtalet) har gjort mycket röjning under våren och under sommaren har sly röjts i många av våra beteshagar och ängar.

Upplagda båtar

Vi har under många år försökt få bort båtar som är upplagda för förvaring på stränder inom Kosteröarnas naturreservat. Informationskampanj med skyltar och lappar på båtarna samt via sociala medier och Kosterkuriren gav resultat och många båtar har flyttats. De båtar som ligger för förvaring och inte hämtats av ägare skickas snart iväg för skrotning.

I våra önskemål om föreskriftsförändringar (se nedan) finns en ny föreskrift om förbud att förvara båt på land mer än två dygn inom reservatet.

Västra Rossö/Kockholmen

En grill ska placeras ut vid stranden närmast parkeringen. Under våren har lite gran röjts och röjningen fortsätter under hösten. Dassen vid parkeringen har fått nytt tak. Vi har tagit bort flera bestånd med invasiva arter (gullregn, lupin och kanadensiskt gullris) som spritt sig från närliggande trädgårdar. Vi har börjat sköta en liten yta som slåtteräng.

Saltö

Manuella röjningar i skogen har fortsatt och även röjning av sly i hagar och ängar. Speciellt i de nya restaurerade områdena krävs slyröjning under sommaren. Slåtter med häst genomfördes även i år. I början av sommaren tog vi bort sopkärl vid badstränderna och hänvisade besökare att ta med sitt skräp till de stora sopkärlen vid parkeringen med gott resultat.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Nord Långö

Inga nyheter om revideringen och utökningen av naturreservatet. Diskussioner har återupptagits vad gäller Alaskas framtid och ägandet. En akut insats görs för att säkra Alaskaanläggningen ni i vår. Detta sker genom ett bidrag till Strömstads kommun som i sin tur anlitar lämplig entreprenör för att säkra anläggningen avseende de mest akuta behoven. Ytterligare insatser kan bli aktuellt såsom ny toalettanläggning och grillplats.

Naturreservat på Öddö

Slyröjning under sommaren har utförts i områdena som röjdes kring bohuslindarna i vintras.

Väderöarna

Väderöarnas NR är utanför Kosterhavsdelegationens ansvarsområde men det kan nämnas att under året har en del skötselinsatser genomförts även här av Funktionen för Kosterhavet som har förvaltningsuppdraget även här. Trossö naturvårdsuppdrag har sett över de markerade stigarna och även gjort några mindre röjningar vid bla. kulturlämningar. i samband med detta noterat stora skräpmängder som ska tas om hand i höst. Kostnadsuppskattningen för detta är 800-1 000 tkr. Städningen kommer att belasta Västkuststiftelsen som erhåller bidrag från Naturvårdsverket för städning av bohuskusten exkl Kosterhavet. Vi kommer att bistå med transport till land av insamlat avfall. Det finns en ”skräpskuld” inbäddat i vegetation på en del platser som vi ska utvärdera hur den ska hanteras. Viss strandstädning har dock genomförts av Ren Kust. Vi lämnar också ett årligt bidrag till Statens Fastighetsverk för hantering av toaletter och avfall. Bryggan i Strömsund ska besiktigas för att utröna ev behov av upprustning. Denna brygga är en välbesökt naturhamn. Kvarstår gör problematiken med flygvapnets överflygningar på låg höjd.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Grillplatser och fler toaletter

En mindre modell av samma typ av grillplatser har placerats ut på Burholmen, Ramsholmen, St. Brattskär och St. Tjälleskär. Mulltoaletter. I Kosterhavet ser vi ett behov av nya platser för ett antal toaletter som har en koppling till hur besökare rör sig på ett nytt sätt på grund av det ökade intresset för paddling. Exempel på öar som är välbesökta av paddlare är Burholmen väster om Sydkoster. 3 lokaliseringar planeras. Det finns många sop/dass-byggnader ute i naturhamnarna med de är av naturliga skäl inga bra angöringsplatser för kajak.

Insatser mot invasiva arter (IAS)

Uppföljningen av grävningarna för bekämpning av vresros på Saltö är delvis genomförd under sommaren och ska slutföras i oktober. Grävning har precis påbörjats i sundet på Nord- och Sydkoster genom ett avtal med Brixly som är med i ramavtal för grävtjänster. På Sydkoster växer vresros nära och inemellan martornen vilket gör uppgrävningen av vresrosrötterna extra utmanande. Även insats i Basteviken planeras. Dessa IAS-insatser har och kommer bekostas av externa IAS-medel.

I våra naturreservat och i nationalparken finns fler invasiva främmande arter och potentiella invasiva arter. Mycket av förekomsterna är redan kända men nu görs även ett mer riktat eftersök för att få bättre kännedom om tex. kanadensiskt gullris och olika arter av oxbär.

Tillsyn 2022

Tillsynen har genomförts i omfattning som tidigare år avseende sommarsäsongen och anpassats efter behovet. Vi noterar trots pre-covid att det varit lugnare ute i skären. Kan delvis bero på många dagar med frisk vind.

Tillsynen präglas av värdskap och god information i första hand, rapportering i andra hand.

Åtalsanmälningar har dock genomförts okopplad hund som bet ihjäl två hönor på Ursholmen samt olovlig avverkning på Nordkoster.

*

Önskemålet att vi som naturvårdsvakter skulle kunna utfärda en ordningsbot för uppenbara brott mot föreskrifterna kvarstår! Detta hade minskat byråkratin avsevärt med bibehållen rättssäkerhet. Detta är nu framfört till Tillsynsätverket.

Fortsatt samverkan med Kustbevakningen.

Revidering av föreskrifterna i NP och angränsande NR

Föreskrifterna i nationalpark och naturreservat

Både föreskrifterna i Kosterhavet NP och i angränsande naturreservat är överlämnade till berörda instanser som har att besluta om föreskrifterna. För nationalparken är det Naturvårdsverket och det har legat hos dem en längre tid.

För NR (Kosteröarna, Saltö, Va Rossö och Väderöarna) antas nu remisser komma ut runt årskiftet och beslut i vår (2023).

Sedan har förvaltningen ett stort arbete att uppgradera informationen om reviderade föreskrifter på exempelvis alla informationsskyltar i NP och NR. Troligen kommer regler rörande hastighetsbegränsning till havs att regleras i Sjötrafikungörelsen istället för Miljöbalken. Detta medför att Kustbevakningen får utfärda en ordningsbot direkt på plats.

Naturum Kosterhavet

I år fyller naturum 10 år och det ska firas med pompa och ståt den 18 december. Vi hoppas givetvis att ni alla kan närvara.

Årets program har en blandning av föredrag och guidningar. Merparten av föredragen hålls på vår och höst medan det är fler guidningar under sommaren. Vi har slagit besöksrekord under nästan alla årets månader hittills. Årets besöksantal var den 12 september **65 347 st**. Detta kan jämföras med tidigare bästa besöksantal för hela året 2016 på 53 148 st.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
januari	276	170	120	89	121	238	126	34	stängt	114
februari	340	124	155	219	165	154	202	284	stängt	375
mars	533	299	216	956	147	556	198	160	stängt	619
april	915	1467	1372	768	2127	794	1348	0	stängt	2330
maj	2042	3396	4540	3 454	2 250	3 631	2 372	832	1527	3859
juni	6379	5428	5500	7327	5481	5929	6475	3252	6029	10030
juli	20678	18327	20980	23201	23564	21406	22419	18305	24837	30748
augusti	10969	9527	11003	12298	13536	12765	11501	8896	14598	15491
september	2357	1984	2229	2899	2459	2129	2412	2402	3 178	
oktober	967	972	1464	945	651	785	952	1255	1430	
november	587	309	452	803	425	554	291	stängt	1493	
december	283	159	140	189	388	130	162	stängt	309	
TOTALT	46326	42163	48171	53148	51314	49071	48458	35420	50223	63566

Den 16 mars stod vi som värdar på ett av studiebesöken i årets vattenbrukskonferens tillsammans med Ostrea här på Koster. Sen sist har vi också fått leverans av vår sälskulptur och nästan alla små skulpturer av smådjur i havet. Sälarna ligger på gräsplätten utanför naturum. Där kan de välkomna besökare som kommer förbi. De mindre skulpturerna sitter på väggen bakom naturum, mot krabbmetebyggnen.

Vår

Naturum öppnade för året på sportlovet vecka 8. Vi hade öppet hela veckan och bjöd på fika, knoppquiz, tipspromenad, pyssel och korvgrillning. Ca 250 besökare kom. Efter lovet hade vi öppet torsdag-söndag fram till påsk. Under påskveckan hade vi öppet måndag-söndag. Det serverades påskgodis och fika och Nina från Knop och Knåp kom och hade knopverkstad. Påskveckan lockade 1 500 besök. Efter påsken återgick vi till att ha öppet torsdag-söndag fram till 15 maj.

Ett av verken i tillfälliga utställningen
”Plastic witness”
av Nina Romanus, 1 maj-31 juli.

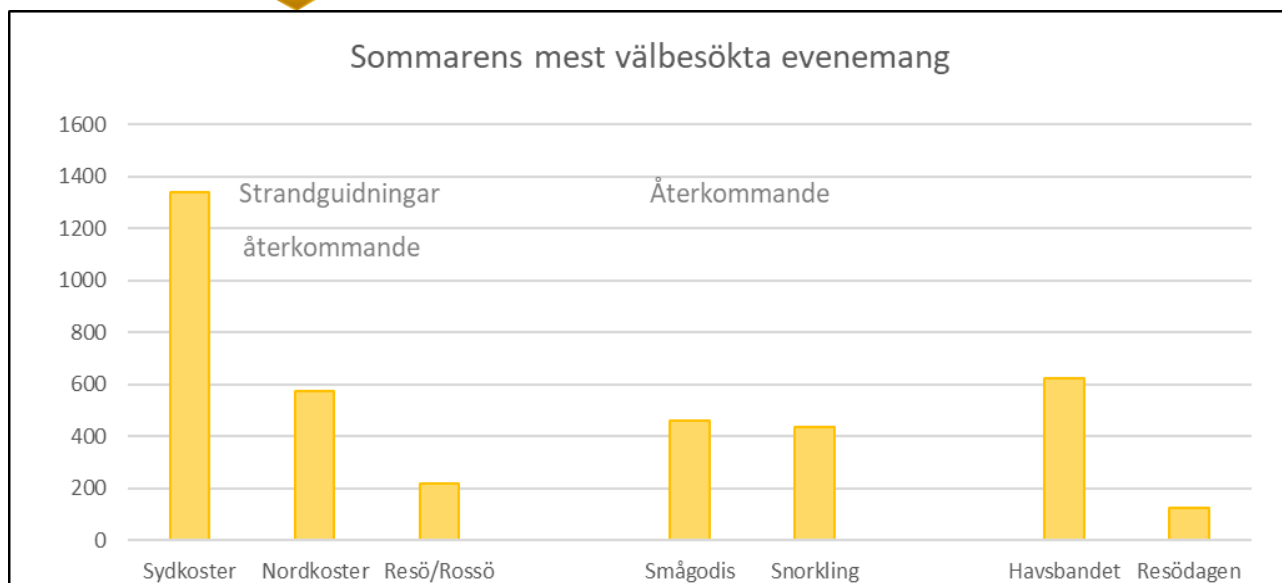
Sommar

Inför sommaren rekryterade vi upp oss till totalt 8 personer. Vi hade turen att få fantastisk personal med mycket kunskap och vilja att sprida engagemang och inspiration om havsfrågor och organismer! Tre ”gamla” och tre nya timanställda. Det var precis så att vi fick ihop bemanningen i år. Länsstyrelsens rutiner för timanställning gör att vi inte kan anställa någon som inte ansökt via vår annonsering. De flesta som söker saknar boende i närheten och blir därför omöjliga att rekrytera. Vi får då inte tillfråga passande personer som bor i området och som inte ansökt.

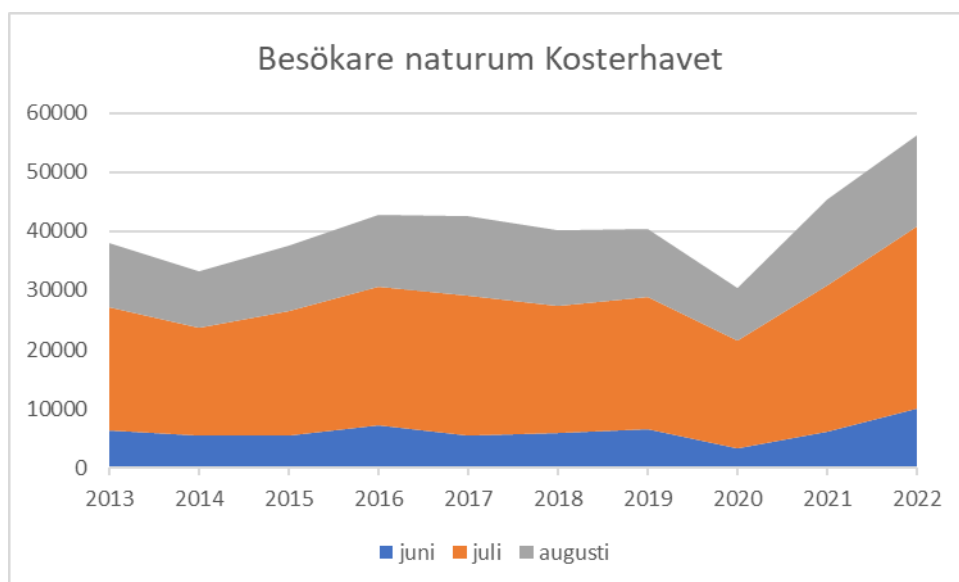

Sommarpersonalen och Örjan. Säsongsavslutning på Kockholmen.

Från 15 maj hade vi öppet alla dagar. Mellan 20 juni och 21 augusti hade vi varje vecka snorkel-, strandguidningar och ”Smågodis” där guiden själv valde vad de ville berätta om. Årets smågodis handlade om allt möjligt: geologi, fjärilar, matlagning med tång, martorn mm.

Under hela sommaren utökade vi öppettiderna till kl. 19:00 dagligen. Detta har varit uppskattat av besökare som hellre vill vara ute under dagen. Det hjälper också till med att sprida ut besökarna lite under dagen. Årets toppnotering på naturum var den 13 juli med 1 619 besökare på samma dag. I juli hade vi också 3 sjukskrivningar samtidigt vilket gjorde att arbetsbelastningen blev hög för de som var friska.

Besökssiffror juni, juli och augusti.

I juni stod Sverige återigen som värdland för Världsmiljödagen, 50 år efter den första konferensen i Stockholm 1972. Detta firades stort och vi bjöd in till stand-up-föreläsning med musikern, underhållaren och

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

koldioxidbantaren Staffan Lindberg. Andra teman på event under sommaren var bl.a. fågelotta och invasiva arter.

Höst

Under hösten har vi ett flertal besök från skolklasser. Det blir föredrag, kulturfestival och 10-årsjubileum. Se övrig text för mer information.

Grupper

Gruppresor

Under våren hade vi oväntat många bussgrupper som chartrat båt eller bokat guidning genom våra lokala aktörer Kosterguiden, Kostercykeln, Selin Charter och Kust Event. Förmodligen har behovet av gruppresor varit uppdämt p.g.a. pandemin, vi har nästan inte haft några besöksgrupper av denna typ under 2020 och 2021. Fram till 12 september har vi haft 81 grupper med 2 117 besökare.

Hurtigrutten

Nytt samarbete för i år är Hurtigruten. De har kommit med färjor 20 juni 120 pers) och 27 augusti (150 pers.). En sista grupp kommer 12 oktober.

Skolgrupper

Vi har startat upp ett samarbete med Strömstads kommuns grundskola. Målet är att alla åk 4 i hela kommunen årligen ska besöka naturum Kosterhavet och få lära sig om sin nationalpark. Vi jobbar efter läroplanen. Besöken genomfördes i maj och juni. Alla Strömstads åk 4 utom en kom på besök. I det fallet klassen inte kom hade kommunikationen inte nått fram ordentligt. Vi jobbar vidare med att stärka kontakten och få ut all info till skolorna genom vår samordnare på skolan.

Vi har samma målsättning med Tanums kommun och kommer under hösten försöka starta upp dialog med dem.

Båda skolsatsningarna syftar till långsiktiga och återkommande aktiviteter.

I september hade vi alla 2:or i Strömstads gymnasium på besök. Det var en del i en större satsning där vi jobbat tillsammans med gymnasiet, Tjärnö Marina Laboratorium, Göteborgs Marina Laboratorium och företag i den blåa näringen. Projektet har skapat en fältdag för hela gymnasiet. 1:or, 2:or och 3:or. 2:orna var på Koster och vi ansvarade för 3 av 5 stationer: vandring, plocka och laga alger och hållbar turism i nationalparken.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

I september kommer alla i åk 8 på Strömstiernaskolan. Det innebär att vi täckt en hel årskull i mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet i Strömstads kommun (detta har varit en målsättning i ca 3 års tid). Vi hoppas kunna etablera samma kontakt med Tanums kommun: vi startar i höst försök till ett samarbete.

Vi har också en del kurser/klasser från Tjärnö Marina Laboratorium, Grebbestads folkhögskola och andra skolor runt om i Sverige. Hittills i år har vi haft 39 klasser med 859 elever och lärare på besök.

Integrationssatsningar

Vi besökte alla Tanums SFI-klasser under våren. Vi berättade om allemansrätten och svensk natur. Under hösten kommer de på besök till oss med två eller tre grupper.

Vi har även planerat in att besöka SFI i Strömstad med samma upplägg som i Tanum och de kommer att besöka oss på naturum under hösten. Nu har vi en god kontakt med lärare och rektorer och har förhoppningar om långvariga samarbeten med SFI Strömstad och SFI Tanum.

Våra andra entréer

Entré Rossö

Entré Rossö hade öppet alla vårens helger och alla dagar under sommaren. Vi uppdaterade utställningen med en 50 cm stor hummerskulptur i juni. Vi har förlagt några av våra publika aktiviteter på entrén. Det har varit föredrag om vad man kan göra för att minska sina elkostnader, workshops där man fick pröva på akvarellmålning med Nordiska akvarellmuseet och slyngning av band med Vitlycke museum. Under Västerhavsveckan arrangerade vi en strandexpedition i Rossö hamn. I höst blir det föredrag om Kosterhavet och kriget i samarbete med Bohusläns museum och en astronomisk grundkurs med Torbjörn Holmqvist från Astro Dalsland.

Entré Saltö

I maj, juni och augusti har vi haft barnvagnsguidningar på Saltö. Detta har varit ett väldigt uppskattat inslag för föräldralediga vuxna med barnvagn och även äldre syskon. Det kan kännas övermäktigt att ta med sig en bebis ut i naturen och vi har skapat ett koncept för att fila ner den tröskeln. Vi planerar barnvagnsvänlig promenad, bjuder på fika och underhåller äldre

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

syskon med naturvägledning. Det enda föräldrarna gör är att koncentrera sig på bebis och får lite tid att vara ute i naturen och prata med andra föräldrar. I oktober har vi förlagt barnvagnsträffen på naturum och då bjuder vi på båtbiljetten.

Entré Resö

På Resödagen den 16 juli var vi på plats. Anders Tysklind informerade om det nya entrébygget. Vi hade också en tipspromenad som ledde besökarna från entrén till Gårdviks strand där vi hade strandexpedition.

Det var även en strandexpedition under Västerhavsveckan vid stranden vid Resö camping.

Fler samarbeten

Pilotprojekt om invasiva arter

Vi var pilotprojekt i en satsning från Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket (NV) med Centrum För Naturvägledning på SLU (CNV) som projektledare. Syftet var att skapa en tillfällig utställning om invasiva arter som sedan ska visas på alla naturum. Vi deltog i framtagandet och den hänger nu hos oss sedan i juli.

Kulturhöst på Koster

Arbetet med kultursatsningar startades upp i januari. Vi har format en styrgrupp där Mathilda Freij medverkar även i år. Projektledare är Thomas Reinhold och övriga medverkande är Bisse Hultin, Tom Hemreus, Apriil Spendrup och Torbjörn Stiernberg. Nu pågår planeringen för fullt. Det blir musikframträdanden och konstnärliga workshops även i år. Festivalen går mellan 29 oktober och 6 november. Den 28 oktober ska vi till Kulturnämnden i Strömstads kommun för att berätta om satsningen på Koster. Bidrag i år kommer från Västra Götalandsregionen, Kosterstiftelsen, naturum Kosterhavet med flera.

Gröna mötesplatser

Inom samarbetet har vi haft fem gemensamma aktiviteter under våren. Det har varit föredrag om matsvinn och om vad man kan göra åt sin elkostnad. Det har varit utomhusaktiviteter så som visning av åtgärder för biologisk mångfald i centrala Strömstad, strandstädning på Saltö. I höst genomför vi ett samlat event under Hållbarhetsveckan i Strömstad. Det blir bl.a. klappakvarievissning och olika föredrag. Kulturskolans orkester Havsbris kommer att uppträda.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Expedition Bohuslän.

Inom samarbetet Expedition Bohuslän har vi haft ett par digitala möten. Vi har diskuterat det framtida samarbetet och kommit fram till att det är ett bra forum där vi kan byta erfarenheter, utnyttja varandras kompetenser och ha gemensam marknadsföring. Vi skall diskutera med Turistrådet Västsverige vilket samarbete vi vill ha med dem nu efter pandemiåren.

Inom naturumverksamheten har vi använt samarbetet genom att anlita folk från våra samarbetspartners för olika aktiviteter. Hittills i år har vi haft två workshops på entré Rossö med Nordiska akvarellmuseet och Vitlycke museum som var mycket lyckade.

Bohusläns museum kommer att ha ett föredrag på entré Rossö under hösten. Kosterhavet ska ha ett föredrag på Bohusläns museum till våren.

Fortbildning

Vi har varit på Kristinebergs forskningsstation och gått på algkurs. Detta gjorde vi tillsammans med några kollegor på Länsstyrelsen. Vi lärde oss mer om alger, havsodling och inventering av alger och ålgräs. Både fast och timanställd personal har medverkat i olika webinarium under året.

Arrangerade av universitet, forskare och vårt marinpedagogiska nätverk som drivs av HaV.

I början av maj var Mathilda och Örjan på konferensen Ocean Literacy i Malmö som handlade om hur man kan öka medvetenheten om havsmiljön hos allmänheten.

Turism

I mars medverkade vi i en workshop för Interegprojektet ”Förstudien Besöksnäring 2.0” som drivs av Svinesundskommittén. I september beslutade vi att inte gå in med efterfrågade 300 tkr och därmed inte vara en projektpartner.

Vi har även deltagit i ansökan till ytterligare ett Interegprojekt: COSINIS som är ett samarbete mellan Koster Framtid och Högskolan i Väst tillsammans med ytterligare fem öar i Europa. Projektet syftar till att skapa så kallade best practises. Ämnen som berörs är bl.a. hållbar turism. Om ansökan går igenom kommer vi att medverka på en eller flera workshops. Vi väntar resultat på ansökan inom några veckor.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Övriga informationssatsningar

Media

Kosterhavet på UR-play

I januari publicerades våra inslag i UR på Kunskapskanalen. De går fortsatt att ses på UR Play. Under augusti publicerades ett antal avsnitt riktade mot barn.

Vi har även haft ett flertal journalister från olika tidskrifter på besök.

Trossen

Trossen, SSRS tidning, kommer att ha ett stort utrymme om Kosterhavet i nästa nummer. Tidningen når alla medlemmar i SSRS.

Kosterbladet

Uppdaterad information om Kosterhavets nationalpark finns med i 2022 års upplaga.

Resö Hamnmagasin, Go tur i Tanum, Strömstad/Kosterhavet.

Detta är exempel på trycksaker där vi har med redaktionellt material och annan information om Kosterhavet och naturumsverksamheten.

Webb, Facebook och Instagram

Vi är nu klara med flytten av förvaltningens hemsida www.kosterhavet.se. Vi uppdaterar både Facebook och Instagram kontinuerligt. Vi har per idag nära **13 400 följare** på Facebook och över **6500 följare** på Instagram. Vi administrerade det gemensamma Instagramkontot för Sveriges nationalparker både under jul och sportlovet. Vi sköter även Kosterhavet på hemsidan för Sveriges Nationalparker. För LIFE *Lophelia* projektet finns också en separat hemsida.

Kosterhavet ligger i topp i landet vad gäller följare på Facebook och Instagram i jämförelse med andra nationalparker och naturum.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Skyltar

Skyltar om slätterängen på Bölebackar och strandängen i Långevik har monterats. På Valnäs, Nordkoster, sätter vi upp en skylt om den stora stenmalen. Vi kommer inför sommaren också att sätta upp mindre skyltar om att man inte får flytta stenar på lämpliga platser vid stenfält. Skyltar om de viktiga pollinatörerna sätts upp längs stigen mellan kyrkogården och slätterängen på Sane.

Tillsammans med Resö samhällsförening har informationsskyltar längs vandringsvägarna på Resö satts upp i layout enl Sveriges nationalparker. Ett gediget underlag har tagits fram av samhällsföreningen samt arbete med montering.

Snorkellederna har fått nya skyltar.

Foldrar

Nu pågår arbetet med att ta fram en uppdaterad folder för Kosteröarnas naturreservat, denna ersätter troligen vandringskartan som funnits nu ett antal år. Ska vara klar till påsken 2023.

Vandringskarta för Resö finns framtagen och tryckts i två upplagor.

Guldkronan – nationalparksmarkören

Inget nytt besked från Naturvårdsverket har givits denna stund i september 2022. Naturvårdsverket har antytt ett omtag om nationalparksmarkören. Ett alternativ för befintlig guldkrona kan vara att lägga den på botten i anslutning till snorkelleden på Rörvik.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Uppföljning/undersökningar

Undersökning av botten

En noggrann undersökning med sonar av sex av de trålskyddade områdena är genomförd. Syftet var att kartlägga storleken på levande och död korallstruktur, samt att analysera var exakt de konstgjorda reven ska sättas ut. Sonarundersökningen visar också på eventuella trålsår och förlorade fiskeredskap. Slutrapporten fick vi i maj 2022. Undersökningen är en del av projektet LIFE *Lophelia*, se ovan. Upphandlad entreprenör har varit Clinton AB.

Uppföljning av biodiversitet

I september 2021 skedde en uppföljning av biodiversitet i våra trålskyddade områden, detta sker i samarbete mellan HaV, SLU, LIFE *Lophelia* och Kosterhavet. Det var SLU som genomförde undersökningarna med undervattenskamera och sitt nya fartyg SVEA. HaV gör en uppföljning av fiskeregleringarna och vi passar på att följa upp våra sjöpennebotten samt biodiversiteten i de områden vi ska restaurera korall, se ovan. Rapport kom i slutet av juni 2022. Även uppföljning av djupa mjukbotten har skett i år, där vi samordnar oss med den regionala och nationella miljöövervakningen. Rapport kommer även från detta.

Uppföljning av sjöfågel

En viss uppföljning av sjöfågel för att följa beståndsutveckling och artsammansättning hos häckande kustfåglar, främst hos ejder och tärnor, samt hos övervintrande fåglar, främst skärnäppa och skarv har skett under några år. Skriftlig rapport publicerad i juli-21 och finns på webben.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Uppföljning av ålgräsängar

Rapport från uppföljningen av ålgräsängarna 2018-19 har tyvärr blivit fördröjd.

Inventering och uppföljning på land

I år är sista året för inventeringen av ängssvampar. Denna inventering är tänkt att ge ett underlag för fortsatt uppföljning. Eftersom det är svårare att förutse när det är lämplig säsong för svamp kan inventeringen anpassas till lämpligt år under 3 års period. Sydkoster är med i en större inventering av fladdermöss i länet. Uppföljning av tidig fältgentiana och kustgentiana har genomförts. Den tidiga återfanns på Nord Hällsö och Nord Långö men kustgentianan har inte visat sig på Sydkoster, troligen har sensommaren varit för torr. I höstas samlades frön av kostertistel och skickades till Göteborgs botaniska trädgård för uppdragning av plantor i år igen. Planering av utplantering i höst pågår.

Miljöövervakning av slåtterängar och gaddsteklar

Gaddstekelinventering har genomförts på Sydkoster med en del i anslutning till området som är med i Life RestoRED. Rapporter från inventeringarna väntas i slutet av året.

Projekt och samarbeten

Samverkan med Tjärnö marina laboratorium

Vi samverkar främst i projektet LIFE *Lophelia* som är ett gemensamt projekt om restaurering av koraller.

Vi har haft en gemensam student som genomfört sitt examensarbete om *Räkfiskets utveckling i Koster-Väderöfjorden 1979-2020*. Hon har tittat på

förändring av antalet fartyg, fiskekvoter, landade fångster och fiskeansträngningen och också jämfört med resten av Skagerrak. Resultaten har presenterats för Samförvaltningen.

Interreg projekt Marint Gränsforum Skagerrak

Länsstyrelsen deltog i interreg-projekt inom Sverige-Norge programmet som pågick 2019-2022. Det övergripande målet är att skapa goda förutsättningar för den marina näringen att växa. Genom samverkan över gränsen ska projektet stärka Skagerrak som en blå tillväxtregion och en livskraftig miljö samtidigt som vi ska värna om den värdefulla miljö som bland annat nationalparkerna utgör. Projektet har tre inriktningar: näringsliv, forskning och akademi, samt havsförvaltning. För vår del har bland annat ett arbete påbörjats hur vi kan nyttja vår databas för förvaltningen, forskningen och för kunskapsspridning. Detta görs i samarbete med Tjärnö marina laboratorium. Vi har även inlett ett samarbete med Universeum i Göteborg om kunskapsspridning av våra data, filmer etc. Vidare har vi att bevaka bevarandemålen för Kosterhavet utifrån olika anspråk på näringsutveckling. En komparativ studie mellan Kosterhavet och Ytre Hvaler som en del i en masteruppsats gjordes under våren 2022. Allt från hur vi är organiserade till vilka utvecklingsområden som finns att förvalta dessa skyddade områden med en nationsgräns mellan oss. Marin förvaltning har som bekant varit ett sådant område som även varit uppe till diskussion mellan Kosterhavsdelegationen och Ytre Hvaler-styret. Stort fokus läggs också på att skapa en tydlighet för företag som vill etablera vattenbruk där även handläggare från enheten naturärenden deltar. En översyn görs nu av Länsstyrelsens Vattenbruksgrupp. Projektet förlängdes med 6 månader in i 2022 och är nu avslutat. Detta främst orsakat av att en del aktiviteter har försvårats eller omöjliggjorts på grund av pandemin.

Samförvaltningen i Norra Bohuslän

Samförvaltningen är viktig som en plattform att diskutera förvaltningsfrågor som rör fisket och naturskyddet lokalt. Samförvaltningen (med Strömstad kommun som huvudsökande) har fått nya medel av Jordbruksverket (EU:s fiskefond) till information och att arrangera utbildningar men även för att beskriva vårt sätt att arbeta/samverka. Två utbildningar genomfördes i september 2021 och en i maj 2022 där vi har deltagit. Ordförande för Samförvaltningens styrgrupp är Lars Tysklind.

Möte om havsbaserad vindkraft med ett av vindkraftsföretagen skedde i april i Strömstad.

Samverkansgrupp – samverkan med Strömstad/Tanum kommuner

Sker nu inom ramen för arbetet med Blå ÖP avseende strategiska frågor rörande bevarande och utveckling i området. Beslut om uppdatering finns. Vidare sker samverkan med kommunerna kopplat till besöksnäringen, marint skräp, miljöfrågor kopplat till båtliv och information i andra forum.

I samband med Kosterhavets nationalparks 10 årsjubileum bjöd Strömstads och Tanums kommuner in till ett fördjupat samarbete för att utveckla en hållbar destination i och runt Kosterhavet. Ett uppskattat initiativ som rimmar väl med Kosterhavets syfte.

Kosterhavets nationalpark deltog i Strömstads Hållbarhetsvecka i november 2021 och berättade bl a om Aktörsavtal i Kosterhavet och vikten av hållbart nyttjande i enlighet med nationalparkens syften.

I mars genomfördes en likande träff i Tanum.

Till detta kan också läggas Turistrådet i Västsveriges initiativ Hållbarhetsklivet där Kosterhavets nationalpark har anslutit sig.

<https://hallbarhetsklivet.se/>

*Varumärket Sveriges nationalparker
– implementering med näringslivet*

Målet är att ha de första partnerskapsavtalen undertecknade med ett antal entreprenörer som har verksamhet i Kosterhavets nationalpark.

Nu är 7 avtal på plats mellan nationalparken och aktörer med verksamhet i parken.

Nätverksträffarna som hålls ett par gånger per år är en viktig del i detta också. Att ha en löpande dialog med kunskapsöverföring, ta del av varandras kunskap, behov och få en samsyn kring olika frågor.

I början av april hölls en träff på Tjärnölabbet. Andra träffen blir i september på Entré Rossö.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Strategi för Sveriges nationalparker – ersättning av den nationella nationalparksplanen

Kosterhavet har fått varit med i en referensgrupp som leds av Naturvårdsverket som handlat om att det ska tas fram en ny strategi vad avser Sveriges nationalparker. Dels om att nationalparkerna är en resurs för hållbar utveckling men också öka takten i bildandet nya nationalparker. Ett intressant arbete där Kosterhavet bidragit med erfarenheter.

Brunvit skyltning

Avvaktar den kommunala samordningen av skyltning som är aviserad. Efter samtal med Strömstads kommuns Tekniska förvaltning har de ej kommit igång ännu. Torde vara en återkommande fråga i arbetet med Strömstads och Tanums kommuner enligt ovan. Kan passa bra att lyfta in i ovan nämnda samarbete med Strömstad och Tanums kommuner.

Dock ska skyltning upp vid avfarten till Resö avseende Entré Resö på motsvarande sätt som redan finns för Saltö och Rossö.

Utredningen om alternativa lösningar för vatten och avlopp på Kosteröarna.

Regeringsuppdraget att utreda Vattentjänstlagen och speciellt § 6 är redovisad och utredaren föreslår en större flexibilitet i lagstiftningen vilken stödjer de tankar som tidigare redovisats i det lokala arbetet på Kosteröarna. Utrymme för lokalt anpassade VA-lösningar. När detta blir omsatt i ny lagstiftning är dock fortsatt oklart i nuläget.

Dock kommer Strömstads kommun se över vattenskyddsområden på Kosteröarna. Tekniska nämnden bereder frågan under hösten 2022.

Hållbar utveckling Resö/ Galtö

Ett projekt om hållbar utveckling pågår på Resö.

Mer information: [Resö - Lokal utvecklingsplan för Resö och Galtö](#)

Anläggningar och byggnationer

Entré Resö

Bygget av Entré Resö är i full gång och stå klart i slutet av januari!
Sedan tidigare är bryggan renoverad.

Parallellt har arbetet med att skapa ett bra innehåll i Entré Resö.
Representanter från Resö samhällsförening, förvaltningen och naturum Kosterhavet samt förstärkning av timanställd utställningsexpertis. Temat för Entré Resö är fisket i Kosterhavet, både dagens fiske men även i ett historiskt perspektiv. Samhällsföreningen har deltagit och bidragit med mycket kunskap i den kulturhistoriska delen av utställningen.
Arbetet med innehållet är i princip klart och ska nu produceras för att kunna monteras efter att byggjobbet är klart.
Invigning kan ske i påskhelgen 2023!

Ursholmens fyrplats

Under säsongen 2022 hade vi ca 600 gästnätter på Ursholmen. En del gäster ”bläste” bort. Även i år hade vi sälforskare under två perioder i alla husen.
Renovering invändigt i Norra huset fortgår 2022.

Lanterninen i södra tornet har underhållskittats pga inträngning av regnvatten och ska ses över i sin helhet.

Fönsterbyte samt ny källardörr är åtgärdat i Östra huset.
Skorstenar och eldstäder i Västra och Norra husen besiktigade av sotare nu i vinter. Tyvärr med anmärkningar som kräver en del åtgärder av olika slag.

Upphandling pågår avseende ommålning av fyrtornen är fortsatt under hösten.

Museet i fotogenboden har ska uppgraderas, både utställningen och boden som sådan. Först ska boden tätas för inträngning av fukt. Offertförfrågan är ute.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Planering för ny toalettanläggning pågår uppe vid boningshusen. Beroende på upphandlingsförfarande kan det dröja med färdigställande. Hde varit mycket önskvärt att ha en ny anläggning igång till sommaren 2023.

Kroken, förråd verkstad och personalutrymmen. (Sydkoster)

Naturvårdsverket att medel ska finnas för byggnation 2023 men att det finns anledning att jobba vidare då det är en arbetsmiljöfråga och ev möjlighet till medel redan 2022.

Föreligger nu ett förslag att bygga en ny anläggning som ska innehålla personalutrymmen, varm verkstad, varm snickarverkstad samt kallförråd. Bygglovshandlingar är inlämnade. En detaljprojektering är påbörjad. Anläggningen förslås också få solceller på taket.

Detta måste lösas.

En tung arbetsmiljöfråga för Kosterhavet och våra praktiska naturvårdsförvaltare.

Entré Rossö

Fungerar väl med Entrévärdarna Glenn och Stefan.

Ommålning dröjt pga brist på entreprenörer med ramavtal. Ny målbild är att anläggningen kan bli ommålad efter sommaren.

Entré Saltö

Fd toalett (torrdass) vid parkeringen har byggts om till kallförråd som ska inrymma utrustning för Saltös skötsel.

naturum Kosterhavet

Ommålning av fasaderna är genomförd.

Långbänken reparerad under vår-vintern i egen regi.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Akustiken

Arbetsmiljöåtgärd pga för långa efterklangstider.

Åtgärdad med personlig utrustning som ska utvärderas är inköpt och nyttjas.

Andra friluftslivsanordningar på gång

Tack vare ökade medel till naturvård och friluftsliv planerar vi för åtgärder exempelvis på Kosterhavets vandringsleder för att öka tillgängligheten.

Ledförstärkning på Nordkoster pågår.

Ytterligare skyltning/information på väg ut.

Besöksräknare är under upphandling. Kosterhavet ansvarar för en upphandling för hela länet. För Kosterhavets del planeras att placera besöksräknare på strategiska punkter, exempelvis på Kockholmen, Saltö, Nordkoster, Ursholmen samt kunna ha någon mobil att flytta runt.

Tillgänglighet

Turistrådet Västsverige skickade ut en kontrollant för tillgänglighet. Hon gick igenom hela naturums lokaler. All data kommer att stoppas in i Tillgänglighetsdatabasen.

<https://www.vastsverige.com/turistradet-vastsverige/artiklar/tillganglighetsdatabasen/>

En bredare tillgänglighetsutredning som även inkluderar badramp för besökare med funktionshinder med mera pågår av upphandlad tillgänglighetskonsult. Förslag föreligger om att vidta åtgärder vid Kilesand.

Biogasbil och andra fossilfria fordon/maskiner.

Ny biogasbil har köpts och ska ersätta den gamla arbetsbilen. På detta sätt minskar vi vårt användande av fossilt bränsle.

Varit i drift nu några månader och den funkar synnerligen väl.

Upphandling genomförd av två elfordon till Kosteröarna vilka nu är levererade

Laddningsbara elverktyg provas i naturvårdsskötseln.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Övrigt Ytre Hvaler och Faerder nationalparker

Frisk Oslofjord och Kysttorsken:

Mer information:

<https://friskoslofjord.no/>

<https://ferdernasjonalpark.no/kysttorsken/>

Information om dessa projekt presenterades även vid det gemensamma mötet i maj.

Muddringen i Borgs hamn har väckt stora känslor.

Hummertinor i farleder

Varje år förloras ett större antal hummertinor som läggs i farleder. Exempel på detta finns även i Kosterhavets nationalpark. Förutom skador på båtar och en ren säkerhetsrisk som i sin tur kan orsaka skador både på människor och natur så ligger de förlorade hummertinorna och spökfiskar under en lång tid.

Kosterhavet kommer att ta upp en dialog med berörda myndigheter om detta problem. Kvarstår.

Håll Bohuslän Rent

Bohuskommunerna, Turistrådet i Västsverige, Håll Sverige Rent samt Ren Kust kommer att driva en kampanj för minskad nedskräpning och ökad materialåtervinning. Inte minst i gästhamnarna. Blir också ringar på vattnet ut i naturhamnar och i skärgården. Tydligare uppmaning att ta med sig avfall iland istället för att lämna det ute i skärgården. Kosterhavet följer detta. I naturum delades skräpplockar-kit ut från projektet under sommaren, även på Entré Rossö.

Toalettutmaningar

Nordkosters gästhamn har meddelat att de stänger sina toaletter sommartid för icke betalande båtgäster. Anledningen som anges är kapacitetsbrist. Kosterhavet avser att få till en dialog om detta för det kommer få konsekvenser i ett besökarperspektiv. Lösning för sommaren 2022 fann sin

plats genom att Strömstads kommun ställde en toalettagn på plats bredvid befintliga toaletter vid Lotsbryggan. Fortsatt dialog efter sommaren.

Organisationsfrågor

Rekrytering av personal vid naturum, praktisk naturvårdsförvaltare samt marin förvaltare diskuteras. Detta till stor del som kontinuitetsplanering. Detta ställs mot kommande budget inom berörda anslag och övriga externa projektmedel.

.....

För Funktionen för Kosterhavet, Naturavdelningen i september 2022.

Anders Tysklind
Nationalparkschef
med medarbetare